

Aan de Tweede Kamer Vaste Kamercommissie voor SZW

T.a.v. de griffie, Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl Afschrift aan cie VWS: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum: 14 januari 2026
Kenmerk: 260114-JRV-PA
Onderwerp: Commissiedebat WIA-problematiek

Geachte leden van de Tweede Kamer vaste Kamercommissie voor SZW,

Op 21 januari staat het commissiedebat (CD) over de WIA-problematiek gepland, op donderdag 4 februari het CD arbeidsongeschiktheid en op 11 februari het CD Participatiewet. Daarbij komt onder meer het Interdepartementale Beleidsonderzoek (IBO) WIA aan de orde. Via deze brief voorzien Valente (de branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang), MIND (de belangenbehartiger voor cliënten en naasten met psychische problematiek) en De Nederlandse ggz (branchevereniging van ggz-instellingen) u graag van inbreng voor dit debat.

Veel mensen waar wij zorg en ondersteuning aan bieden verblijven -tijdelijk of duurzaam- bij een instelling. Veel van hen doen beroep op de WIA-IVA voor hun inkomen.

Aanpassing nodig, maar bescherm daarbij kwetsbaren

Wij zijn blij dat het kabinet het WIA stelsel wil aanpassen. Wij zien ook dat het huidige stelsel erg complex is en de uitvoering daarvan onder druk staat. Vereenvoudiging en uitvoerbaarheid mogen echter *niet* ten koste gaan van de inkomenszekerheid van de meest kwetsbaren (zij die geen perspectief meer hebben op het verwerven van een eigen inkomen uit arbeid).

Tevens is het van belang dat aanpassingen in het stelsel de mogelijkheden verbeteren om zonder onnodig financieel risico weer (deels) aan het werk te gaan. De huidige inkomensonzekerheid is voor veel mensen een belemmering om de stap naar werk te kunnen en willen maken. En dat laatste is een groot gemis, zeker omdat weer (deels) werken ook een bewezen heilzame werking heeft.

Kansen OCTAS-rapport

Vanuit het eerder gepubliceerde [OCTAS-rapport](#) ondersteunen wij variant 2: maximale inzet op re-integratie. Wij vragen Kamerleden ook hun steun voor deze variant uit te spreken.

De volgende beleidsopties uit het **IBO-WIA ondersteunen wij ook:**

- Intensivering toezicht Arbeidsinspectie op preventiebeleid werkgevers met specifiek aandacht voor psychische klachten.
- Mensen met een WIA-uitkering meer zekerheid en ondersteuning bieden bij werkherleving waarbij werken altijd financieel loont.
- De verschillende werkgeversregelingen stroomlijnen zodat meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag kunnen en meer flexibiliteit en zekerheid voor werkgevers.
- Betere samenwerking en gegevensuitwisselingen bedrijfsartsen en verzekeringsartsen.
- Preventie duidelijker verankeren in de wet.

Wat betreft aanvullende keuzes aan maatregelen, verwachten wij de grootste resultaten van de maatregel de 'No riskpolis' uit te breiden en 'Het versterken van re-integratie vanuit de ZW en WIA'.

Risico's WIA beleidsopties

De volgende beleidsopties uit het IBO WIA 'basispakket aan maatregelen' ondersteunen wij echter **niet**, wij zien hier zelfs **grote risico's**.

- *Afschaffing van de IVA-uitkering (Inkomensvoorziening voor Volledig en Duurzaam Arbeidsongeschikten)*
Deze maatregel zorgt naar verwachting voor grote inkomensonzekerheid bij kwetsbare mensen (in bijv. beschermde woonvormen) die op dit moment *niet kunnen* participeren in de vorm van betaald werk. Zij zijn volledig afhankelijk van de IVA-uitkering. Ook het Verbond van Verzekeraars [waarschuwde](#) een jaar geleden al dat afschaffing averechts kan werken. Zieke werknemers zonder kans op werk verliezen dan mogelijk de zekerheid van een uitkering. Daarnaast mag nooit bezuinigd worden op de meest kwetsbare inwoners, en mag dit dus ook niet leiden tot een daling van het inkomen voor hen die door psychische klachten niet in staat zijn om te werken. Wij roepen op om de 75% norm te blijven hanteren.
- *Strakkere WIA-beoordeling m.n. voor mensen met psychische klachten (p12).*
Juist de strakke, starre beoordeling leidt nu te vaak tot rechtszaken. Aandoeningen zijn soms moeilijk objectiveerbaar en de belastbaarheid bij verzuim door psychische problematiek is lastig vooraf vast te stellen. Wij pleiten voor meer vertrouwen als basis, zodat de stap naar werk durven zetten wordt aangemoedigd met het socialezekerheidsstelsel als achtervang.
- *Beperking van WIA -toegang o.b.v. ziekten/ziektebeelden (p117).*
Voor (psychisch) kwetsbare mensen is het van groot belang dat zij bestaanszekerheid hebben. Wanneer zij stappen maken in hun participatie, bijvoorbeeld richting betaald werk, is het van belang dat zij ook terug kunnen vallen op hun uitkering. Het sociale zekerheidstelsel moet daarin flexibeler en eenduidiger worden. Maar zónder extra onzekerheid. Dus geen steun voor de beleidsoptie om mensen met 'moeilijk objectiveerbare aandoeningen' bij voorbaat uit te sluiten van de WIA.

Tenslotte

Wij wensen de Kamerleden veel wijsheid toe in dit debat. Onze organisaties staan natuurlijk altijd open om op bovenstaande of andere onderwerpen het gesprek met u aan te gaan. Neem daarvoor contact op met de adviseurs public affairs: Joeri Redder-Veen (06-39837495, jveen@denederlandseggz.nl), Brian Egberink (06-83390971, brian.egberink@wijzijnmind.nl) of Lauris van Eekeren (06-21357010, lauris.vaneekeren@valente.nl).

Met vriendelijke groet,

Jeroen Pepers

Dienke Bos

Maarten Hijink

Directeur de Nederlandse ggz

Directeur-bestuurder MIND

Directeur Valente